

אָן¹ ישיר ישראל עלי באר ענו לה². הנה באר קאי על כנס"י, וכמ"ש³ מעין גנים באר מים חיים, וידוע⁴ דמעין גנים קאי על הנשמה כמו שהיא למעלה, וזהו גנים, הן געה"ע וגעה"ת⁵, וכידוע דהנשמה קודם בואה לגוף היא בג"ע כו', ואח"כ בירידתה למטה בגוף ה"ה נעשית בבחי' באר מים חיים כו', ועז"א עלי באר כו'. וצ"ל מהו"ע אומרו עלי באר, וגם מה"ע ענו לה, דלכאורה אין לזה פי'. ולהבין זה צלה"ק משנת"ל⁶ דשמי' עם י"ה שס"ה וזכרי' עם ו"ה רמ"ח⁸, דבד"כ הוא בחי' שם הוי' שבכתר, דמ"ע הן בו"ה, והן מקיפים דז"ת, ומל"ת הן ב"ה, שהן מקיפים דג"ר, ובד"כ הן בחי' מקיף הקרוב ומקיף הרחוק, דמקיף הרחוק הוא בחי' עצמות ואמיתית המקיף כו'.

ולהבין בתוס' ביאור ענין שמי עם י"ה שס"ה, דידוע⁹ דשמי הוא בחי' מלכות שנק' שם, ומה"ע שמי עם י"ה, דמה שייך זה לבחי' י"ה כו', ובזה יובן ג"כ ענין זכרתי לך חסד נעורייך כו'¹⁰. הנה ילה"ק תחלה מה שידוע¹¹ דבעליית המל' יש ג' מדריגות. הא', כמו שהיא בבחי' נקודה תחת היסוד, שזהו תחלת עלייתה כמו שהיא עולה מבי"ע ה"ה בבחי' נקודה תה"י¹², שזהו בחי' תכלית הקטנות, ונסתר בזה כל פרצופה דבי"ע, דבהיותה בבי"ע היא בבחי' פרצוף בבי"ע, ובעלייתה באצילות נסתר כל פרצופה, ונעשית בבחי' נקודה תה"י¹², וזהו דהיותה בחי' נקודה הוא ג"כ בחי' עליית המלכות, אלא שזהו תחלת עלייתה באצילות, שהיא בבחי' נתחה"י¹² כו'. ואח"כ היא נבנית בבחי' פרצוף אחורי הז"א מן החזה ולמטה, וזהו עלי' הב'. ועלי' הג' הוא כאשר היא בבחי' פב"פ, חב"ד בחב"ד, ושויין בקומתן¹³, דכתר א' לשניהם כו', והיינו שהמלכות מקבלת ג"כ מאימא כו'. וזהו זכרתי לך חסד נעורייך, להיות שויין בקומתן, ע"י לכתך אחריי¹⁰ בבחי' נקודה תה"י¹² כו'.

(7) שמות ג, טו.
 (8) זח"ג קי, ב (ברע"מ). רעג, ב (ברע"מ). תקו"ז בהקדמה (ד, ב). ובכ"מ.
 (9) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פכ"א ערך שם.
 (10) ירמי' ב, ב.
 (11) ראה עץ חיים שער לו (שער מיעוט הירח) פ"א. וראה גם שם פ"ב ואילך.
 (12) תה"י .. נתחה"י = תחת היסוד .. נקודה תחת היסוד.
 (13) ראה ע"ח שם פ"ד.
 – במאמרי אדהאמ"צ נ"ך שבהע' 1: ושויין בקומתן הוא למעלה מזה, שאין המל' מקבלת מז"א, רק כתר דאימא [הוא] כתר א' לשניהם כו'. עכ"ל. [והיינו ששויין בקומתן הוא עלי' נוספת, עלי' הד' (למעלה מעלי' הג', פנים בפנים שהוא חב"ד בחב"ד, וכמ"ש בע"ח שבהע' 11 שיש ד' עליות. – ענין עלי' זו (הד') נת' בד"ה כי מראש צורים בתחילתו (לקמן ע' 1...)] עיי"ש.

(1) לכללות מאמר זה (והמאמר שלאחריו ד"ה: כי מראש צורים) ראה ביאור לד"ה זכרתי לך במאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' קז ואילך [המיוסד על ד"ה זכרתי לך במאמרי אדה"ו נביאים ע' רד ואילך].
 להתחלת וסיום המאמר ראה ד"ה אז ישיר ישראל: במאמרי אדה"ו תקס"ד ע' קסד ואילך. אוה"ת חוקת ע' תתמד ואילך. שם בהוספות (הוצאת תשנ"ח) ס"ע 53 ואילך. ס"ע 65 ואילך. ע' 69 ואילך. ובארוכה במאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ד ע' א'תג ואילך.
 (2) חוקת כא, יז.
 (3) שיר השירים ד, טו.
 (4) ראה לקו"ת חוקת סב, ב. ובד"ה אז ישיר ישראל שבהע' 1. ועוד.
 (5) ראה תו"מ סה"מ מלוקט ח"ב ע' ערב. וש"נ. [ובהוצאות הקודמות הוא בח"א ע' יג].
 (6) במאמרים הקודמים: ד"ה השמים מספרים ואילך (לעיל ע' ושלה ואילך).

וביאור הענין, דהנה ידוע¹⁴ דז"א ומלכות הן ממוצעים בין אוא"ס המאציל אל הנבראים, דבחי' ז"א הוא הממוצע לחבר ולהמשיך המשכת אור המאציל למטה מטה, ובחי' מלכות היא הממוצע לקבלת הנבראים בע"ג כו' (וכמו"כ להעלות הנבראים בע"ג להיות בבחי' ביטול לאלקות כו'). דהנה באמת אין ערוך כלל וכלל בין הנבראים לגבי עצמות אוא"ס, שהנבראים הם בבחי' גבול ממש, ואוא"ס הוא בלתי מוגבל כלל כו', וכולא קמי' כלא¹⁵ ממש, ואפילו הארת הקו, שרש האצילות, לא נחשב לגבי העצמות אלא כטיפה לגבי ים אוקיינוס כו'¹⁶, וא"כ מאחר שאין ערוך ביניהם איך יתהוו הנבראים מאוא"ס ב"ה. ואין הפלא על הבריאה וההתהוות עצמה, שהרי זהו כח הכל יכול כו', וכמו כללות ההתהוות שהוא ענין נפלא להיות דבר מלא דבר כו'¹⁷, וכמו"כ הוא הפלא להיות מאוא"ס נבראים בע"ג כו', אך מה שאינו מובן הוא, מה שמתלבש בתוכם חיות אלקי להחיותם כו', וע"ז יפלא, איך יתלבש אוא"ס הבלתי בע"ג בנבראים בע"ג להחיותם כו'. אך צ"ל ע"י בחי' ממוצעים, דהיינו שיהי' ממוצע מצד אוא"ס וממוצע מצד הנבראים.

והממוצע שמצד אוא"ס, להוריד ולהמשיך אור הא"ס למטה ביותר, הוא בחי' ז"א, כי נחשב לבחי' האחרונה וסוף כל המדריגות שבאוא"ס כו'¹⁸. להיות ידוע¹⁹ דז"א הו"ע בחי' המדות דאצילות, ומה שנק' בשם מדות הוא ע"ש המדה והצמצום²⁰, למדוד שיעור ומדה בבחי' מדה וגבול להארת אוא"ס למטה (עמשנת"ל ד"ה אדם כי יקריב²¹), ואם לא שהיה אוא"ס מתלבש בבחי' המדות דז"א הללו המגבילים ומצמצמים אורו במדה וגבול, לא היו המקבלים יכולים לקבל אור שפעו הבלתי מוגבל, אך ע"י שהאור מתצמצם במדות הללו, מתקבלים במקבלים. ולכן נק' בשם מדותיו של המאציל, כדמיון מדותיו של אדם התחתון שמגבילים אורו ושפעו העצמית כו', דהנפש עצמה מובדלת בערך מבחי' חו"ג, וכמו"כ אור שפעו העצמי לא יש בו בחי' התחלקות דחו"ג, וכידוע²² דבהאור העצמי דנפש אין הכחות בבחי' התחלקות, וגם תהיה ההשפעה משם בבחי' בלי גבול, והמדות הן כחות השייכים אל הגילוי לזולתו, ה"ה בבחי' הגבלה והתחלקות דחו"ג, והשפעת החסד והגבו' הוא במדה מוגבלת כו', וה"ה מגבילים את בחי' אור שפעו העצמי להיות בבחי' גבול כו'. ולכן עיקר הנהגת האדם הוא בבחי' המדות דוקא²³, מפני שהם מגבילים אור שפע הנפש כו'. וכמו"כ יובן למעלה, דהגבלת אור הא"ס הוא בבחי' המדות דז"א, אבל [ב]בחי' עצמות אוא"ס אמרו²⁴ דלאו מכא"מ²⁵ כלל, והוא בחי' כי לא אדם כו'²⁶. וזהו ג"כ הטעם שנק' זעיר

רפה

- (14) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' תקה"ו. תקס"ח ח"א ע' תקסד ואילך. לעיל ע' רח. ועוד.
 (15) זח"א יא, ב.
 (16) ראה לקו"ת ראה כג, א (מכתבי האריז"ל). תו"א יתרו עא, ב. תצוה פג, ב. לקו"ת אמור לא, ד [ושם מוסיף: אילו הי' [הים] בלי גבול עד"מ]. ועוד. — ובכ"מ הובא הל' שאינו אפי' כטיפה לגבי ים אוקיינוס. ראה תו"א ויחי מז, ב. לקו"ת הוספות לס' ויקרא נד, א. ועוד.
 (17) ראה ס' האמונות והדעות להרס"ג מ"א. מו"נ ח"ב רפ"ג. ובהערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בהמשך מים רבים תרל"ו ע' לו.
 (18) ראה תו"א תרומה פא, ב. מאמרי אדה"ז תקע"א ע' עט, וס"ע צו"ז. לעיל ריש ע' רח. ועוד.
 (19) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נז, ב. ובכ"מ.
 (20) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ד ס"ע לב. סה"מ פר"ת ס"ע מג. תרפ"א ע' קלא. ועוד.
 (21) לעיל ע' רנו.
 (22) ראה לעיל ד"ה וספרתם לכם ע' רפ ואילך [ובנסמן שם].
 (23) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' ע. תו"ח שמות ח"ב (הוצאת תשס"ג) שח, ד ואילך. סה"מ תרס"ה ע' רט"י. ועוד.
 (24) ראה תקו"ז בהקדמה (ז, א).
 (25) = מכל אליו מדות.
 (26) שמואל"א טו, כט.

ש"פ חקת, ז' תמוז, ה'תרס"ו

שעט

אנפין²⁷, דפי' זעיר היינו קטון הכמות, להיות כי אורות עליונים של העצמות דא"ס הקודמין לפני האצילות הרי הן בבחי' א"ס, וגם בירידתן למטה באצילות, בג"ר²⁸ דאצילות, כח"ב²⁸, עדיין יש בהם מבחי' אוא"ס שע"י קו"ח²⁸ כו'. ולכן או"א²⁸ נק' עדיין ימי קדם²⁹, וכענין אלפים שנה קדמה כו'³⁰, שהן למעלה עדיין מהעולמות, שאין האור מוגבל לפ"ע העולמות כו'. אך בבוא האור למטה במדות דאצילות, הנק' ימי עולם³¹, שמה מתצמצם מאד האור דא"ס שבקו כו', לפי שהמדות מגבילים את האור כו' כנ"ל. ולכן נק' בשם זעיר אנפין, ל' קטנות, ששם נתקטן ונתצמצם האור שיוכל להיות הגילוי למטה כו'.

והממוצע מצד הנבראים היא בחי' מלכות דאצילות, להיות דבחי' המלכות היא מקור כל הנבראים, וכידוע³² פי' מלכותך מלכות כ"ע³³, דכל העולמים התהוותם מבחי' המלכות, ולכן בבחי' המלכות שייך ענין הזמן³⁴, כנודע מענין מלך מלך ימלך כו'³⁵, משא"כ באוא"ס אינו שייך זמן כלל, וגם בז"א שייך רק סדר זמנים כידוע³⁶, אבל ענין הזמן הוא במלכות דוקא, להיותה מקור הזמן כו', וגם כמו שהיא באצילות ה"ה בחי' שרש ומקור דבי"ע שבאצילות כו'. והגילוי מבחי' ז"א הוא שמאיר במלכות, וע"י המלכות נמשך בעולמות כו', כי א"א לעולמות לקבל מבחי' ז"א עצמו, כי הגם דבז"א כבר נתצמצם ונגבל האור, מ"מ, ה"ה בבחי' א"ס עדיין (דזהו רק מה שנתצמצם להיות בבחי' חסד ובבחי' גבורה כו', אבל החסד הוא בבחי' א"ס כו', ובד"כ הוא בחי' כח הגבול שבא"ס שאינו בחי' גבול ממש כו', וכמשנת"ל (ד"ה אדם כי יקריב³⁷), וזהו דבחי' ז"א הוא בכלל המדרג' שבא"ס עדיין כו'¹⁸], ולכן אין העולמות יכולים לקבל מבחי' ז"א, כ"א מבחי' המלכות דוקא (וכמו שית"ל³⁸ במשל קבלת התלמיד מהדבור דוקא), דבחי' המלכות, מקור דבי"ע, מקבלת מז"א, ומשפעת בעולמות ב"ע. וכידוע³⁹ בענין ואמונה כל זאת וקיים עלינו⁴⁰, דבחי' מלכות היא בחי' מקבל וגם בחי' משפיע, דהיינו שמקבלת מז"א ומשפעת בב"ע.

וזהו"ע יחוד זו"ג, דבחי' סוף ותחתית המדרג' שבאוא"ס, בחי' ז"א, משפיע במלכות, מקור הנבראים, ובחי' המלכות משפעת לב"ע, דבחי' ז"א ומלכות נק' משפיע ומקבל,

(33) = כל עולמים. תהלים קמה, יג.
(34) ראה תניא שעהיוה"א פ"ז (פב, א). הוספות לתו"א תצוה קיא, ב. לעיל ד"ה ביום השמע"צ ע' ונא. ובכ"מ.
(35) פסוד"ז. זח"א לד, א. אג"ק כ"ק אדמו"ר ז"ע ח"כ ע' עח ואילך. וש"נ. — וראה הוספות לתו"א שם. שערי אורה כו, א. אוה"ת חוקת ע' תתקצו. סה"מ תרכ"ז ע' שלו. ע' שמה. תרכ"ט ע' רמת. תרל"ב ח"ב ס"ע תפג"ד. תרל"ג ח"ב ע' תכד. תר"ן ע' שעד. תרע"ח ע' תיט. ובכ"מ.
(36) ע"פ בר פ"ג, ז. וראה בארוכה דרמ"צ נו, ב ואילך. ס' החקירה להצ"צ קיא, ב ואילך. לעיל ד"ה ויכולו השמים ע' ונח. וש"נ.
(37) לעיל ע' רנג ואילך. ע' ורנו ואילך.
(38) = שיתבאר לקמן (ע' ושפ ואילך).
(39) ראה לקו"ת עקב יז, ב. סידור עם דא"ח קיד, ג"ד. אוה"ת מסעי ע' א'תד. המשך מים רבים תרל"ו ע' קנו. המשך תער"ב ח"ג ע' א'תמד. ועוד.
(40) נוסח ברכות ק"ש דתפלת ערבית.

(27) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נו, ב. סה"מ תרנ"ג ע' קיד"טו.
(28) בג"ר .. כח"ב .. קו"ח .. א"א: = בג' ראשונות .. כתר חכ' בינה .. קו וחוט .. אבא ואימא.
(29) ע"פ ישעי' נא, ט. ירמי' מו, כו. מיכה ז, כ. ועוד. וראה אודות ימי עולם וימי קדם: זח"ג קלד, ב (באד"ר). קלח, ב. פרדס שע"ר כג (שער ערכי הכינויים) פ"י ערך ימי עולם ימי קדם. לקו"ת חוקת סה, ד. ראה לד, ב. דרושים לשמע"צ פד, ג"ד. ועוד.
(30) ראה מדרש תהלים צ, ד. בר פ"ח, ב. תנחומא וישב ד. וש"נ. זח"ב מט, א. סה"מ תרכ"ז ע' שב. תרכ"ח ע' ד ואילך. תרל"ג ח"ב ע' תקמ ואילך. וש"נ. תרנ"ג ע' רפ"פא. עזרת ס"ע קסה ואילך. תש"ח ע' 272 ואילך. ועוד.
(31) ע"פ ישעי' סג, ט. שם, יא. מלאכי ג, ד. ובנסמן בהע' 29.
(32) ראה תו"א מקץ לו, א. יתרו עג, ד. לקו"ת אמור לה, ב. דברים א, רע"ב. דרושים לר"ה נג, ד. שה"ש יד, ג"ד. ובכ"מ.

רפו

דז"א הוא מוריד וממשיך האור דא"ס, והוא בחי' סיומא דגופא⁴¹ דאצילות, והיינו סיום עולם הא"ס כו', ומשפיע למלכות, מקור דבי"ע. ובפרטיות, גם בחי' ז"א הוא בחי' מקבל, שנמשך בו האור מלמעלה, ונמצא, לגבי מעלה הוא בחי' מקבל, ולגבי מלכות הוא משפיע. וכמו"כ המלכות היא בחי' מקבל לגבי ז"א, ובחי' משפיע לגבי בי"ע כו'. אלא שהז"א הוא בחי' הירידה וההמשכה דהאור דא"ס, ובכללותו הוא בהמדריגות שבאוא"ס, ולכן הוא בבחי' משפיע בד"כ, ובחי' מלכות הוא בחי' מקור דבי"ע, לכן בכללותה היא בחי' מקבל מאוא"ס שבז"א כו'. ובאמצעות שניהם דוקא, ביחודם, נמשך האור מעצמות המאציל לנבראים, ומתחבר אורו בעל גבול כו'.

ויובן כ"ז עד"מ בהשפעת הרב לתלמיד, שהתלמיד אינו בערך הרב, ע"כ מוכרח הרב לצמצם את שפע השכל ולהמעיטו בתכלית, שיהיה באופן מצומצם רק כפי ערך כלי התלמיד ולא יותר. והנה, גם כשצמצם כפי הראוי, עכ"ז, קודם שנתגלה בדיבור אל התלמיד, הנה שכל זה מופלא ונבדל עדיין מכלי התלמיד, [ה]גם שנתצמצם כבר כפי מדת קבלתו, דמאחר ששכל זה המצומצם לא בא עדיין בגילוי בדבור, והוא כלול בשכל הרב, ה"ה עדיין מערך שכל והשגת הרב (ואין⁴² הכוונה שהיא כערך שכל העצמי של הרב, דכללות השכל הזה, גם פנימיותו, אין ערוך לגבי השכל העצמי של הרב, אפילו לגבי החיצוניות שבו כו', כמשי"ת, אלא הכוונה, דבחי' החיצוניות של שכל הרב, היינו מה שבא אחר צמצום עצמות שכלו, והוא שייך אל המקבל, הרי אינו דומה מה שהרב יודע בהענין הזה בהשגתו, למה שהתלמיד יודע בהענין, והיינו [שגם] שכל והשגת הרב המלוכש ומצומצם בשכל זה המצומצם כפי ערך התלמיד כו', הנה קודם שנתגלה בדבור, מאיר בזה בגילוי קצת עדיין שכל והשגת הרב בזה), שאין ערוך להמקבל אליו, כי אין ביכולת התלמיד לקבל רק מדבור הרב, לא מעצמות השגת הרב, [ה]גם שהוא בצמצום לפ"ע קבלת התלמיד כו' (וזהו הטעם מה שהתחלת הגילוי אל הזולת הוא מדיבור דוקא, לא קודם לכן, מפני שאור השכל כמו שהוא קודם המשכתו בדיבור אינו עדיין בערך המקבל, עם היות שכבר נתצמצם לפ"ע כלי המקבל, מ"מ מאיר בו עדיין בגילוי קצת שכל והשגת הרב מה שהוא יודע בהענין הזה כו' כנ"ל). ואמנם ודאי, צמצום שכל זה, מאחר שיתצמצם כפי מדת כלי המקבל, ה"ה נעשה מקור לקבלת התלמיד ע"י הדבור, כמו מקור הנובע בעולם ומתגלה אח"כ, כך בחי' מקור זה הוא נובע בעולם בהיותו אצל הרב המשפיע לפי צמצום המקבל, ומתגלה בדבור אליו כו', אבל עצם אור השכל שרוצה הרב להשפיע (היינו⁴² בחי' חיצוניות שלו, שכבר נמצא אצל הרב מה ששייך אל התלמיד), כמו שהוא קודם שצמצם לפי מדת כלי המקבל, ה"ה למעלה עדיין מלהיות מקור להשגת התלמיד ע"י הדבור, כי נחשב עדיין מעצם השגת הרב (היינו⁴² שיש בזה עדיין כח שכל והשגת הרב כו'). ועכ"ז יש לה ערך ויחוס עם ההשגה המתצמצמת אצל הרב כפי מדת כלי המקבל, שנק' מקור לקבלת התלמיד הנ"ל, שהרי כללות השכל הזה הוא מה ששייך אל המקבל, אלא שלא נתצמצם עדיין כפי כלי המקבל, ולזאת, הגם שאינו מקור עדיין לקבלת המקבל, מ"מ, הרי

(42) הבא לקמן בין הצאי עיגול הוא הגהה על לשון

מאמרי אדהאמ"צ שבהע' 1.

(41) ע"פ הקדמת תקו"ז (יז, א).

יש לו ערך ויחוס אל ההשגה המצומצמת כפי מדת המקבל כו'. וא"כ, גם היא עדיין אין לה ערך לגבי עצם השגת הרב ממש, דהיינו כמו שהשכל מושג להרב עצמו קודם שרוצה להשפיע, דאז גם החיצוניות היא באו"א⁴³ לגמרי. וכידוע⁴⁴ דבעצם השגת הרב עצמו, קודם שמצמצם א"ע להביא אור שכל השייך אל המקבל, הנה גם החיצוניות שבהשכל נבדל בערך לגמרי מהמקבל, כי גם החיצוניות ה"ה כמו הפנימיות, ואינו ניכר כלל בין החיצוניות להפנימיות, ואינו בגדר השפעה והמשכה לזולתו כלל, כמו בחי' עצמות השגתו ממש, שאינו בערך ירידת שפע לשום מקבל כלל כו', וכאשר ירצה להשפיע אור שכל זה המושג לעצמו להביא לזולתו, צריך לבוא לידי צמצום בעצמותו ומהותו, שע"ז בא אור השכל באו"א⁴⁵ מכמו שהוא לעצמו כו', מלבד מה שמצמצמו לפ"ע מדת כלי המקבל כו'. דבאמת צמצום זה בעצמות השגתו ממש, להביא אור שכל השייך אל התלמיד, הוא צמצום עצום הרבה יותר מצמצום הב' שמפני מיעוט כלי המקבל, כי הצמצום בסיבת מיעוט כלי המקבל, אינו צמצום אמיתי בעצם השכל, רק שמעלימו ומקצרו וממעטו באופן שיתקבל כו', אבל הצמצום שמתצמצם כשרוצה להשפיע, דהיינו להביא אור שכל השייך אל התלמיד, הרי עצם השכל ירד ממהותו ועצמו[תו] כמו שהוא לגבי עצמו בתכלית העילוי והעומק, ולהיות⁴⁶ אור שכל [השייך] אל המקבל שבאין ערוך לגבי עצמו כו'. ונמצא שיש כאן ג' מיני צמצומים, הא', צמצום אור עצמות שכל הרב להביא אור שכל השייך אל המקבל כו' (והוא הצמצום היותר עצום כו' כנ"ל). והב', צמצום אור שכל זה שיהיה כפי מדת כלי המקבל כו'. והג', לאחר שנתצמצם כפי אופן כלי המקבל, מתצמצם עוד בדבור שממנו משיג המקבל, אשר רחוק ערך השכל המושג בדבור להשכל שאצל המשפיע קודם בואו לדבור, [ה]גם שהוא מצומצם רק כפי כלי המקבל כו' כמשנת"ל. (וי"ל דצמצום הא' כולל ב' אותיות י"ה שנת"ל (בד"ה קדושים תהיו⁴⁶), וצמצום הב' הוא הצמצום דאות וא"ו, אלא דשם נת' שהוא בחי' המשכה וגילוי אל המקבל, ולפי המבואר כאן הוא הכל בהמשפיע כמו שכבר נמדד כמדת כלי המקבל, והכל א' הוא, וצמצום הג' הו"ע אות ה' אחרונה כו'). והנה, דבור הרב ה"ה מקור להשגת התלמיד השומע ומקבל מהדבור, דהרי כל השגת התלמיד הוא מזה ששומע השכל מדבור הרב. הנה ודאי השגת התלמיד מן הדבור אינו כמו השגת השכל המושג בהדבור מצד עצמו, והיינו שאין התלמיד משיג כל השכל המלוכש בהדבור, הגם שהשכל מצומצם לפי צמצום חלקי אותיות הדבור המקבלות⁴⁷ אור השכל, שאותיות אלו נושאים את השכל כו', מ"מ, מה שהמקבל שומע ומשיג ע"י אותיות הדבור הוא בצמצום גדול הרבה יותר⁴⁸. וזה צמצום ד' כו', שגם השטח הנתפס בהמקבל, שהן אותיות הדבור כו', מתצמצם ג"כ, ואינו מקבל רק מקצת מזה, בחי' חיצוניות לבד כו'. אמנם זה מובן, שגם צמצום השכל שבאותיות הדבור, איננו צמצום ומיעוט רק לגבי המקבלים מן הדבור, אבל המדבר עצמו א"א שיהיה צמצום לגבו, שה"ה יודע בזה כל עומק ופנימיות השכל כו', מאחר שהוא המדבר בעצמו, איך יתצמצם אצלו באמת השכל המושג אצלו בסיבת אמירת האותיות

(43) = באופן אחר.

(44) ראה סה"מ תרס"א ע' קפה. ועוד.

(45) כ"ה בכת"ק, ואוצ"ל: ובא להיות (או: להיות).

(46) לעיל ע' וערה"ו.

(47) במאמרי אדהאמ"צ שבהע' 1: המגבילות.

(48) במאמרי אדהאמ"צ שם: וראי' לדבר ממה שמצינו

דלא קאים אדעת' דרבי' כו', הגם ששמע הדיבור, אך לא עמד

על עומק המושג שבדיבור כלל כו'.

בהבל הפה הגשמי, [ה]גם שבאמת הוגבל ונתמעט אורה בדבור כו, מ"מ אינו מגביל לגבי עצמות נפש המדברת כלל כו.

והנה ידוע⁴⁹ שהדבור מקבל מהמדות שבלב ע"י אמצעית הבל הלב, שבוקע ויוצא בה' מוצאות הפה כידוע⁵⁰, וכל פרטי התחלקות אותיות הדבור בגילוי כולן הן תחלה בהבל הלב, שמשם נמצא מוצא הדבור. והנה, מקור הדבור שבלב זהו מה שנמדד ונתצמצם לפי ערך כלי קבלת הדבור, והוא בחי' צמצום לגבי מהות המדות עצמן שבלב, בחי' חג"ת כו, והוא בחי' המקור המשפיע אל הדבור, אבל עצם המדות חג"ת הן למעלה עדיין מלהשפיע בדבור, [ו]מ"מ ה"ז ג"כ מה שנתהווה כבר מדות בהתגלות, שבאים אח"כ בדבור, וכידוע⁵¹ דכללות ענין המדות ה"ה בשביל הגילוי אל הזולת, כי לעצמו אינו שייך ענין המדות, כ"א אל הזולת כידוע, וא"כ גם עצם המדה, בחי' חג"ת שבה, אחרי שהיא כבר בבחי' מדה, ה"ז בשביל הדבור כו, וה"ז ג"כ צמצום לגבי עצמות המדה ממש, היינו בחי' הטעם והשכל שבהמדה, שזה אינו בא כלל בהתלבשות בדבור, וכמו המדבר דברי אהבה, הרי מה שמתגלה הוא רק המדה, לא הטעם והשכל כו, וכ"ש המדרי' שבשכל שלמעלה מזה כו, וכמשי"ת. ונמצא יש כאן ג"כ ג' צמצומים. הצמצום הא', לבוא לכלל מדה להיות שייך להשפעה אל הדבור (דמשכל לבד, שלא ע"י אמצעית המדות, לא היה אפשר להיות ההשפעה בדבור כו). והב', צמצום המדה כפי אופן קבלת כלי הדבור כו, והג', צמצום כלי הדבור, שגם לאחר שנתצמצמה המדה לפי אופן הדבור, הנה בהדבור גופא מתצמצם ונגבל האור כו, כנ"ל בהשפעת השכל ע"י הדבור כו. ועוד צמצום ד', שהשומע ומקבל את הדבור אינו מקבל את כל האור והשפע שבהדבור, כ"א הארה ומקצת ממנו כו.

והדוגמא מכ"ז יובן למעלה, בבחי' זו"נ דאצילות שנק' משפיע ומקבל. והענין הוא, דהנה ידוע⁵² דז"א הן המה בחי' מדות דאצילות, חג"ת נה"י, המקבלים כללות אורות ההשפעה מעצמות המאציל, באמצעות חו"ב שמתלבשין במדות, שנק' או"א דאצילות, עד"מ התלבשות השכל במדות למטה באדם התחתון, וכמשי"ת. ואיתא בע"ח⁵³, דנוק' דז"א מקבלת מהחזה דז"א ולמטה, והיינו עד"מ כמו הדבור שלמטה שמקבל מהבל הלב, שזהו ע"י צמצום המדות להיות כפי ערך כלי הדבור כנ"ל, כמו"כ למעלה הוא בחי' צמצום המדות שבז"א להיות מקור לדבור העליון דמלכות, והוא בחי' יסוד ז"א המשפיע למלכות⁵⁴. וזהו צמצום הב', כי צמצום הא' הוא בחי' צמצום עצם המדות דז"א, להיות באים לכלל גילוי ולכלל בחי' השפעה אל הדבור עליון. וצמצום הג' הוא בחי' צמצום הדבור עצמו לאחר שמקבל מצמצום המדות כו. והדבור הוא מקור כל בע"ג דבי"ע,

49) ראה לקו"ת קדושים כט, ג. וראה גם לקו"ת אחרי כה, ג. ועוד.
50) ראה לקו"ת במדבר י, א. יא. ג. ובכ"מ.
51) ראה סה"מ תרכ"ח ע' ד ואילך. תרכ"ט ע' ט. תרל"א ח"א ע' שיו. וש"נ. עזר"ת ע' קסח ואילך. תשי"ח ע' 272 ואילך.
52) לעיל ד"ה נר חנוכה ע' וקמט ואילך. וש"נ.
53) שער הכללים פ"י. מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' תסד.
54) לעיל ד"ה השמים מספרים (ע' ושלה ובנסמן שם בהע' 93).

54) להעיר מהמבואר בלקו"ת (קדושים ל, א) ד"יחוד קול ודבור" הוא דוקא כשמאיר בדיבור מהת"ת. ומשנית שגם ההמשכה מנה"י למלכות היא בכלל "יחוד זו"ך", יש לומר, שכאן בא ענין זה בהמשך להמבואר לפני"ז שכללות הז"א הוא סוף עולמות הא"ס, ובלקו"ת שם מדבר בעיקרו של ז"א (משא"כ המדות נה"י הם דוגמת המלכות). — ע"פ תו"מ סה"מ מלוקט ח"ג ע' רמ הע' 38 [ובהוצאות הקודמות הוא בח"ג ע' קלה"ז].

ש"פ חקת, ז' תמוז, ה'תרס"ו

שפג

כמ"ש⁵⁵ בדבר ה' שמים נעשו כו', וא"א לנבראים לקבל כ"א מבחי' הדבור בחי' המלכות, כי אם היו מקבלים מבחי' מדות דאצילות, גם מבחי' צמצום שלהם, היינו גם כשהן בבחי' מקור להשפיע כל פרטי הדבור, היו מתבטלין ממציאות הגבלתן לגמרי כו'. וכמו עד"מ התלמיד השומע, שמקבל מן הדבור שבא אליו בהגבלה, וא"א לו לקבל מהמדות שבלב המשפיע, גם אחר הצמצום שלהם כו', כך א"א לעולמות לקבל מבחי' ז"א, כ"א מבחי' המלכות דוקא, וכמשנת"ל. וענין יחוד ז"א ומלכות היינו שהדבור העליון עולה לקבל מבחי' צמצום המדות דז"א דאצי', והמדות דז"א מתצמצמים ומתחברים להשפיע לדבור כו', ואח"כ יורד הדבור העליון להשפיע למטה כו'. ומובן דלגבי עצם אור המשפיע למדות דבור, בחי' זו"ג, אין חילוק בין צמצום המדות לצמצום הדבור כו', וכנ"ל במשל.

ובכ"ז יובן מה שזו"ג דאצילות נק' ממוצעים כללים בין עצמות המאציל לנבראים בע"ג ותכלית, להיות כי בחי' ז"א הוא המשפיע לדבור ע"י ב' הצמצומים שנת"ל, בחי' צמצום עצמותו (זהו צמצום הא' הנ"ל), והב', שמתצמצם כפי הכנת המקבל, היינו כפי כלי הדבור כו', והוא בחי' מקבל תחלה מהמאציל, ומתצמצם בצמצומים הנ"ל, ואז נמשך על ידו אור המאציל למטה בדבור, מקור כל המקבלים. וכמו"כ מבחי' מלכות לבי"ע ג"כ ב' צמצומים כאלה, צמצום עצמות קבלתה, והוא מה שבאה בבחי' ירידה להשפיע בדבור כשמדבר לזולתו, שאינו דומה לדבור עצמותו כו' (עמ"ש עד"ז בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח ספ"ג⁵⁶), והב', צמצום הגבלת הדבור שנעשה מקור אל המקבל השומע, שאינו משיג רק אפס קצהו כו' כנ"ל. וע"י בחי' יחוד זו"ג, ע"י שניהם, נמשך ומתחבר אור המאציל לנבראים, ויש להם חיבור, ובלעדם אין ערוך כלל וכלל ביניהם כו'. ונמצא בכללות נק' זו"ג בחי' ממוצע בין המאציל לנבראים כו'.

רפ"ט

ומעתה צ"ל ענין עליית המלכות להיות בבחי' פב"פ ושיון בקומתן כו', ותחלה צ"ל בחי' ההסתר והצמצום דמלכות להיות רק בבחי' נקודה תחת היסוד, ואח"כ בבחי' אב"א, ואח"כ פב"פ כו'. וביאור הענין, צריכים להבין בהשפעת השכל במדות, שיש בזה ג"כ ג' צמצומים הנ"ל שמן המדות אל הדבור, כי גם השכל והמדות נק' משפיע ומקבל, שהמדות מקבלים מן השכל ונולדים ממנו, וכידוע⁵⁷ דחו"ב נק' או"א⁵⁸ המולידים המדות כו'.

והענין הוא, דהנה ידוע⁵⁹ דכל מדה כלולה מיו"ד, הנכלל בד"כ בג' מדריגות חב"ד חג"ת נה"י, וכמו מדת החסד כלול מג' אלה, והן בחי' מוטבע מורגש מושכל⁶⁰. מוטבע הוא בחי' נה"י שבמדה, שזהו בחי' כלי ההשפעה של המדה לבד, ואין בזה הרגש חיות והתעוררות בהתפעלות המדה, כ"א בחי' ההשפעה לבד, וכמ"ש במ"א⁶¹, דנו"ה נק' בדי

55 תהלים לג, ו.

56 לקו"ת הוספות לס' ויקרא נב, סע"ד.

57 ראה זח"ג רצ, א (באד"ז). ועוד. תניא פ"ג (ז, ב). ובכ"מ.

58 = אב ואם.

59 ראה תו"א וארא נת, ג. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' תטו ואילך. דרמ"צ יב, ב ואילך. סה"מ תרל"א ח"א ס"ע קצד

ואילך. וש"ג. עטר"ת ע' רצה ואילך. ועוד.

60 ראה פי' הראב"ד והרמב"ן לס' יצירה פ"א מ"ה. פרדס שער יב (שער הנתיבות) נתיב כז. הוספות לתו"א שמות קח, א. פיה"מ לאדהאמ"צ א, ג ואילך. יג, ד. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ב ע' תקיד ואילך, וס"ע תרנה. וש"ג. סה"מ תרס"ה ס"ע טז ואילך, וע' כ ואילך. תש"ג ע' 56 ואילך.

61 ראה לקו"ת מטעי צ, ג ואילך.

ערבות⁶² שאין בהם טעם וריח כו'⁶³, וכמו המתחסד רק מצד הנצחון, לא שיש מדת החסד באמת בלבו, ממילא אין בזה חיות והתעוררות כלל כו', וכמו"כ בד"כ השפעת המדה הוא לאחר שכבר נתעלם התעוררות החסד שבלבו, ונשארה רק ההשפעה בפועל כו'. ואפשר מה שנק' זה מוטבע הוא כמו כל ענין טבעי [ש]אינו נעשה מצד ההתעוררות בהדבר ומצד הרגש החיות בזה, כ"א מצד ההטבעה לבד כו'. ובחי' מורגש הוא עצם בחי' החסד קודם שמשפיע, והוא בחי' חג"ת שבה, והיינו בחי' התעוררות המדה בבחי' חיות מורגש ובהתפעלות בהענין, שזהו עצם המדה שלמעלה עדיין מהשפעה, וכידוע⁶⁴ דעצם המדה אינו שייך עדיין לפועל, וא"א לבוא בדבור, וכמו בתוקף ההתפעלות אינו יכול לדבר כו' כידוע⁶⁵, וא"כ ה"ז למעלה עדיין מהשפעה וגילוי ממש כו'. ובחי' מושכל הוא הטעם והשכל של מדת החסד, שזהו בחי' חב"ד שבה כו', כי לידת והתגלות המדות הוא מן השכל, ולזאת יש התלבשות שכל בהמדה לאחר שנתהווה המדה, שזהו בחי' הטעם והשכל של המדה כו'.

והנה יש להבין מהו ההפרש בין השכל שממנו נולדה המדה, ובין השכל המלוּבש בהמדה הנק' חב"ד שבה. אך הענין הוא, דאותו אור השכל הנותן טעם ואור וחיות אל המדה, הוא שבא בבחי' צמצום גדול, ואין לו ערוך לגבי אור השכל שממנו נולדה המדה, שהוא ענין שכלי בעצם, בבחי' שכליים, ולא בחי' מדה, משא"כ השכל המלוּבש בהמדה הוא מצטייר רק כפי אופן מהות המדה לבד. ע"ד דוגמא כאשר אור השכל יגזור ויחייב לאהוב דבר מה מאיזה השכלה וטעם, הנה אותה ההשכלה נלקחת מעצמות אור השכל, והיא מהות שכלי, רק שהולידה לאותה האהבה בזה שגזרה ויחייבה אותה לבד, אבל אינו מתפעל במהות המדה עדיין, כ"א שמאיר אצלו אור השכל בהענין, והוא העיקר כו', וכמו המלך שדן לזכות ולחיוּב ע"פ שכלו, דמה שדן הוא חיוב שכלי, ולא מדה כלל, ונק' שכל המטה כלפי חסד או שכל המטה כלפי דין⁶⁶, והן בחי' חו"ג שבמוחין, שהוא ההטי' לחסד ולדין, אבל הכל הוא במוחין עדיין, והן בחי' ו"ק דחו"ב, בחי' חסד שבבינה וחסד שבחכמה, שזהו רק ההטי', אבל לא שמתפעל בהמדה, כ"א הכל בבחי' שכל כו'. אבל חכמה שבחסד הוא לאחר שמתפעל באהבה במהות מדה ומלוּבש בה שכל וטעם, דהעיקר הוא המדה, אלא שיש בה אור שכל ג"כ, ואין זה אור השכל הקודם, כ"א הארה לבד המתלבש בהמדה, וזהו ע"י בחי' הדעת הממשיך אור השכל בהמדות, ונק' דעת המתפשט⁶⁷, וכידוע⁶⁸ דדעת הוא פנימיות המדות, ונק' מפתחא דכליל שית⁶⁸, והיינו שגורם שיהיה התפעלות המדות מן השכל, ומאיר אור השכל בהמדה, אבל הוא הארה לבד מהשכל הקודם (וכמ"ש במ"א⁶⁹,

רצ

רסב"ג. ס"ע רצות. ח"ב ע' אילב ואילך. ועוד.
 (66) ראה תו"א תולדות יט, ב. לקו"ת אמור לט, ב. מטות פז, ד. תו"ח וירא קיב, א. תולדות קנה, ב. פירוש המלות ז, ד. יט, ב"ג. המשך תער"ב ח"ב ע' תתפס. ע' תתצד. ע' תתקעה. ובכ"מ.
 (67) ראה תניא ספ"ג (ז, סע"ב). לקו"ת ואתחנן ה, ב. ועוד.
 (68) זח"ב קעז, רע"א (בספרא דצניעותא). לקו"ת ואתחנן ו, ד. ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' קכו. ובכ"מ.
 (69) ראה סה"מ תרנ"ה ע' עב ואילך. תרס"ה ע' רמו ואילך. הש"ת ע' 138.

(62) ראה זהר ח"א רסב, א. ח"ג רנו, א (ברע"מ). וראה לקו"ת מסעי שם צ, ג"ד. שה"ש כז, ד. תו"ח שמות ח"א רמת, ג. וש"נ.
 (63) ראה ויק"ר פ"ל, יב.
 (64) ראה לקו"ת קדושים כט, סע"ג. מאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' ריג. אוה"ת ויקרא ע' קלז. לעיל ד"ה השמים מספרים (ע' שלז ואילך).
 (65) ראה תורת חיים בראשית כח, סע"ב ואילך. וירא קא, א ואילך. קד, א ואילך. קצג, א. פירוש המלות לאדהאמ"צ ב, ג. יט, א. סת, א. שער היחוד קכח, א. המשך תער"ב ח"א ע'

ש"פ חקת, ז' תמוז, ה'תרס"ו

שפה

ונת' ג"כ לעיל⁷⁰, דמה שמאיר בהמדה הוא רק הבכנ' כו', ומצומצם ונעלם במהות המדה כו'. ומובן מזה, שבח' חב"ד שבמדות הוא שבא אחר צמצום עצם השכל שגזר והוליד את המדה, דעם היות דעצם השכל הוא שמחייב את המדה (והו"ע דעת נוטה⁷¹, שיש הטי' בשכל אם לזכות או כו', והוא שכל המטה כלפי חסד ושכל המטה כו', והיינו בבחי' נוק' דחו"ב כנ"ל, וביותר בבחי' דעת נוטה שבזה כו', וכמ"ש במ"א⁷²), מ"מ, אין זה בבחינת התלבשות בהמדה, שאינו מתפעל בהמדה עדיין, כ"א מה שטרוד בהענין שכלי לבד כו', ולהיות בחי' מוחין חב"ד להמדות שזהו מהבכנ' של השכל, דהיינו דוקא לאחר שנתצמצם ומתעלם אור עצם השכל, ונשארה רק הארה לבד, שזה נעשה בבחי' מוחין למדות כו'.

ונמצא יש כאן ג"כ ג' צמצומים. צמצום הא', מן פנימיות ועצמות השכל לבוא לכלל השפעה להוליד המדות, דפנימיות השכל אינו שייך כלל לענין המדות, כ"א חיצוניותו לבד (וכמשנת"ל ד"ה השמים מספרים⁷³), וזה צמצום עצום לבוא לכלל השפעה בבחי' חיצוניות כו' (וכמשנת"ל בהשפעת השכל אל התלמיד בענין צמצום הא'). וצמצום הב' הוא באור שכל זה לאחר שבא לכלל משפיע, שמ[ת]צמצם רק כפי אופן המדה, והיינו בחי'74 חיצוניות השכל גופא בעצם השכל והסברא, ולהיות בבחי' הטי' לחסד או לגבו', שז"ע שכל המטה כו', או דעת נוטה כו', שהן בחי' חג"ת שבשכל. דבחי' חיצוניות השכל גופא, בחי' חב"ד שבו הוא העיון שכלי בעצם הסברא, ואין בזה שום הטי' עדיין לחסד ולגבו' כו', ואין זה עדיין בחי' השכל המחייב את המדה, כי אינו ניכר בזה עדיין המדה, כ"א מה שטרוד בעצם השכל. [ו]מ"מ הוא בחי' חיצוניות השכל, ויש לו ערך ויחוס אל השכל המתצמצם כפי אופן המדה, דהיינו בחי' ההטי' לחסד כו', כי בחי' פנימיות ועצמות השכל ממש הוא באופן אחר לגמרי, ולעולם לא יבוא לכלל שייכות אל המדות כו' (עם היות דמזה באים ג"כ מדות, אך הם מדות אחרים לגמרי, והן מדות דגדלות שהן כמו מוחין, וכמ"ש במ"א⁷⁵), ובחי' חיצוניות השכל ה"ה בא עכ"פ לכלל מדה. אלא דבחי' הפנימיות שבו הוא הטרדא והעיון בעצם השכלי, ואינו ניכר עדיין המדה, וזהו בחי' חב"ד שבשכל, והחיצוניות שבו הוא בחי' ההטי' אל המדות, שכל המטה כלפי חסד או כו', ע"י דעת נוטה כו', והן בחי' ו"ק שבשכל, בחי' חג"ת שבו, שזהו ג"כ ע"י צמצום כו', והיינו צמצום הב'. וצמצום הג' הוא שמתצמצם ומתעלם אור עצם השכל, ונשארה רק הבכנ', שזהו בחי' המוחין של המדות כו'. וצמצום הד' הוא כמו שהמוחין מתלבשים בהמדה כו', וכמשנת"ל בהשפעת השכל בדבור בד' מיני צמצומים כו'.

רצא

והנמשל מכ"ז יוכן למעלה בבחי' המדות דאצילות, שמקבלים בחי' חב"ד שלהם מאור חו"ב דאצילות ע"י כמה צמצומים בבחי' צמצום ומיעוט האור, דבחי' נה"י

70 ד"ה זאת חוקת (לעיל ע' ורלב). וד"ה השמים מספרים ע' ושלז.

71 ראה חולין צ, ב (ובפרש"י שם: דעת נוטה, לשון ספק, אבל נראה במקצת). וראה תו"ח וירא קא, א. קי, ג ואילך. תו"ח שמות ח"א מב, א. פירוש המלות לאדהאמ"צ א, ד, ז, ד. שער האמונה פב, א. שער היחוד קכד, ב. המשך תער"ב ח"ב ע' אלב"ג. א'קמא. ועוד.

72 ראה בנסמן בהערה שלפניו.

73 ע' שלו ואילך.

74 כלומר: בחי' חיצוניות השכל (אור השכל לאחר שבא לכלל השפעה) גופא – מתצמצם, שנעשה צמצום בעצם השכל והסברא, להיות בבחי' הטי' כו'.

75 ראה סה"מ תרס"ה ע' מג. ס"ע רמז. עת"ר ס"ע יג"ד. ע' קלה. ע' קנו. תרצ"ב ע' כט ואילך. וש"נ. השי"ת ס"ע 22 ואילך. לעיל ס"ע ורלב"ג.

דחור"ב נעשים מוחין לז"א (ובאמת הוא בחי' נה"י דתבונה לבד, וכמו שנת"ל בד"ה השמים מספרים⁷⁶), והיינו ע"י הצמצום בבחי' חב"ד וחג"ת דחור"ב, ורק בחי' האחרונה שבהם נעשה בחי' מוחין לז"א. ומז"א למלכות דאצילות [הוא] ג"כ ע"י צמצום גדול, כנ"ל במשל בהשפעת המדות לדבור כו'. ונמצא בחי' הארת אור אבא במל' באה אחר מיעוטים וצמצומים רבים, כי המדות לא יוכלו לקבל רק הארה מצומצמת מאד, דהיינו בחי' נה"י לבד כנ"ל, וגם זה האור דחכמה שבמדות דז"א מקבלת המלכות ע"י צמצום גדול כו', והיינו ע"י בחי' נה"י לבד, דנה"י דז"א נעשים מוחין לנוק' כו' כנ"ל.

אמנם יחוד זו"נ בבחי' פכ"פ, שהוא חב"ד בחב"ד, הרי אז מקבלות בחי' חב"ד דנוק' מחב"ד דז"א ממש, ולא ע"י צמצום דמדות בבחי' ג' מיני צמצומים הנ"ל. והענין הוא, דבחי' דבור העליון הוא בבחי' שלימות המעלה, שראוי לקבל בחי' אור דחור"ב שבמדות דז"א כמו שהוא בעצמות המדות ממש, בלתי מיעוט וצמצום כלל, והיינו שבחי' חב"ד שבדבור מקבל מבחי' חב"ד דז"א עצמן, מבלתי ירידת ומיעוט האור כלל, רק כמו שהורק מכלי אל כלי, שמהות הדבר בכלי שהריקוהו שם ממש כמו שהוא בכלי שממנו נרוק, ואין כאן שינוי המהות כלל, רק שינוי מקום בלבד כו', וממילא גם בבחי' מלכות אינו משתנה האור, דהרי האור המצומצם שמאיר אל המקבל, הרי כמו שנתפס אצל המקבל ה"ה משתנה מכמו שנשפע מהמשפיע כו' (שזהו בחי' צמצום הד'), והיינו דוקא כאשר נמשך אור מצומצם לבד, אבל כאשר מאיר הוא כמו שהוא בהמשפיע, אינו משתנה גם כשנתפס בהמקבל כו'. ולא כמו הלבנה שמקבלת אור השמש, שמשתנה האור בכלי הלבנה⁷⁷, אבל לעתיד והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה כו'⁷⁸, דהיינו שהחמה תשפיע ללבנה, אבל לא יהיה שינוי האור כלל בלבנה מכמו שהוא בהחמה כו', וכמו השגת התלמיד מהות השגת הרב כמו שהיא אצל הרב ממש, ולא ישונה השגת המקבל מהשגת המשפיע כלל וכלל, רק כמו שהורק מכלי אל כלי, ולא כמשל הנ"ל ברב ותלמיד שמשתנה השפע בריכוי צמצומים כו' כנ"ל. וזהו ענין פכ"פ, חב"ד דז"א בחב"ד דנוק', ולא כמו שמקבלים בחי' חב"ד שלה מבחי' חג"ת דז"א, שבהם מצומצם יותר אור השכל, ובפרט בחי' חזה דז"א שהוא צמצום יותר, והיינו בחי' נה"י דז"א, בחי' מוטבע, שהן בחי' כלי ההשפעה לחוץ לבד כו', שזהו בחי' צמצום הג' שבמדות, רק כפי קבלת הדבור לבד כו', וכאשר בחי' חב"ד דנוק' בבחי' יחוד בחג"ת דז"א, עז"א ימינא ושמאלא ובינייהו כלה כו'⁷⁹, אבל בחי' פכ"פ הוא יחוד בחי' חב"ד דנוק' בחב"ד דז"א עצמן כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש עלי באר ענו לה. דהנה ארוז"ל⁸¹ בראשית בשביל ישראל שנקראים ראשית ובשביל התורה שנקראת ראשית, דעיקר בריאת העולמות היא בשביל שני דברים אלו. והענין הוא, דהנה ארוז"ל⁸² נתאוהה הקב"ה להיות לו דירה

רצב

(76) לעיל ע' שלח.

(77) ראה סה"מ תרל"ב ח"א ע' קמט.

(78) ישע"ל, ל. כו. — וראה תו"מ סה"מ מלוקט ח"א ע' ערב

(הע' 18) [ובהוצאות הקודמות הוא בחי' ע' טו].

(79) פיוט „אזמר בשבחין" בזמירות לליל שבת.

(80) בהבא לקמן עד סוף המאמר ראה ד"ה אז ישיר ישראל

שבהע' 1.

(81) ראה רש"י ורמב"ן בראשית א, א.

(82) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טו. ב"ר ספ"ג. במדב"ר

פי"ג, ו. תניא פל"ו.

בתחתונים, והיינו להיות גילויי בחי' עצמות אוא"ס למטה, דהגם דבלא"ה מלא כה"כ⁸³, אמנם הוא בחי' זיו והארה לבד, ומה שמאיר למטה הוא בחי' הארה מצומצמת ביותר, אבל ענין הדירה בתחתונים הוא להיות גילויי בחי' עצמות אוא"ס למטה כמו למעלה כו'. והיינו כמשנת"ל דכשהמלכות מקבלת מבחי' תחתונה דז"א, בחי' נה"י שבו, אז מתמצם האור ומסתתר בבחי' מלכות, עד שמאיר למטה רק הארה מצומצמת ביותר, אבל כאשר המלכות מקבלת מבחי' חב"ד דז"א, אז אין המלכות משנה את האור, ומאיר האור בגילוי ממש למטה כמו שהוא למעלה כו'. והנה בכדי להיות בחי' דירה בתחתונים זהו ע"י התורה, וכידוע⁸⁴ שע"י התורה נעשה המשכה מלמעלמ"ט, והיינו שע"י התורה נמשך גילויי אוא"ס למטה כו', וזהו בראשית בשביל התורה כו', דכל כוונת התהוות העולמות הוא להיות לו דירה בתחתונים, וזה נעשה ע"י התורה כו'. אמנם, הנה ידוע דאוא"ס לית מח' תב"כ⁸⁵, והתורה היא בחי' חכמה⁸⁶, ואיך יומשך גילויי אוא"ס ע"י התורה. אך הנה עז"א בשביל ישראל שנקראים ראשית. והענין הוא, דהגם דלית מחתב"כ⁸⁵, אבל נתפס איהו ברעו"ד⁸⁷, שהו"ע רצון פשוט להיות אליך ה' נפשי אשא⁸⁸, מי לי בשמים כו'⁸⁹, והו"ע אהבה דבכל מאדך⁹⁰ כו', ועי"ז ממשיכים המשכת אוא"ס בתורה כו'. ובכדי לבוא לבחי' רעו"ד, עז"נ⁹¹ ויצעקו אל ה' בצר להם, והיינו מן המיצר והדוחק בגשמיות, וגם בעבודה, ע"י שהוא ממארי דחושבנא⁹², להתבונן איך שהוא רחוק מאד מאלקות כו', ועי"ז יבוא לבחי' ויצעקו אל ה', להיות צעק לבם⁹³ לבחי' עצמות אוא"ס ב"ה. וזהו"ע באר מים חיים, וכמו הבאר בגשמיות, שהמים שבו הם ממי הים, דמי הים הם מלוחים, וכשבוקעים עפר הארץ נעשים מ"ח⁹⁴ כו', כמו"כ הנשמה כשהיתה למעלה לא היה לה בחי' רעו"ד, כ"א ע"י התלבשותה בגוף ונה"ב המעלים ומסתר על אור קדושת ה' באהבות ורצונות זרות, והוא בוקע חשך הגוף ונה"ב להיות בבחי' רצון פשוט לה' לבד, הנה ע"י נעשה בבחי' באר מים חיים. וזהו"ע עלי באר, שהיא בחי' העלאה מלמעלמ"ע, לצאת ממאסר הגוף ונה"ב, להיות אליך ה' נפשי אשא, בבחי' רצון פשוט כו'. ועי"ז ענו לה, הוא בחי' המשכה מלמעלמ"ט, להיות גילויי אוא"ס למטה ע"י התורה כו' כנ"ל. ועז"א⁹⁵ באר חפרוה שרים, דכמו הבאר בגשמיות צריך לחפור רגבי האדמה המכסים על המים, כמו כן בעבודה צ"ל חפירה כו', והיינו להיות ממארי דחושבנא, מרירות על ריחוקו, ועי"ז נעשה בבחי' באר כו' כנ"ל. דהנה, באר הוא ר"ת בידך אפקיד רוחי⁹⁶, ותיקנו לומר פסוק זה קודם השינה בקשעהמ"ט⁹⁷, והיינו שמתבונן קודם השינה שנותן נפשו בפקדון, ויתבונן למי הוא נותן

(92) ראה זח"ג קעת, א. תניא פכ"ט (לו, ב). אגה"ת פ"ז (צז,

א).

(93) ע"פ איכה ב, יח.

(94) = מים חיים (ראה סה"מ תרכ"ט ע' קפ ואילך. וש"נ.

תרל"ט ח"ב ע' תט ואילך. עזר"ת ע' ריב ואילך. ועוד).

(95) חוקת שם, יח.

(96) תהלים לא, ו. וראה פ"ח שער טז פ"ב ופ"י. סידור

האריז"ל בקשעהמ"ט. שער הכוונות ענין דרושי הלילה דרוש

י. תורת חיים וישב רט, א. פירוש המלות לאדהאמ"צ עו, ד.

שערי תשובה לד, א. נו, א. ועוד.

(97) = בקריאת שמע שעל המטה. — ראה ברכות ה, רע"א.

טושו"ע אר"ח טרל"ט ס"א.

(83) = דבלאו הכי מלא כל הארץ כבודו (ישעי' ו, ג).

(84) ראה סה"מ תרכ"ז ע' רצב ואילך. ע' שפט ואילך. ע' תסג ואילך. תרל"ג ח"ב ע' תכג ואילך. וש"נ.

(85) = מחשבה תפיסא ב"י כלל (תקו"ז בהקדמה יז, א).

(86) ראה זח"ב סב, א. פה, א. קכא, א. ח"ג פא, א. קפב, א.

רסא, א.

(87) = ברעותא דלביא (ראה זהר ח"ג (אדרא זוטא) רפט, ב.

וראה לעיל ד"ה לך ע' ועז ואילך. וש"נ).

(88) תהלים כה, א.

(89) שם עג, כה.

(90) ואתחנן ו, ה.

(91) תהלים קז, ו. כה.

נפשו, והלא כתיב לא יגורך רע⁹⁸, והאיך ימסור נפשו המליאה רעות רבות כו', שע"ז יתמלא רתת ופחד גדול על הפצעים והחבורות שנעשו בנפשו ע"י מחדו"מ שלו הפוגמים נפשו, ויתחרט מאוד על כל מחדו"מ אשר לא לה' המה, ויהי' בבחי' צעקה כנ"ל, ואז יהיה בבחינת באר הנובעת מתתא לעילא⁹⁹, להעלות נפשו לה' נקי' וטהורה כו'. וזהו אז ישיר ישראל כו' עלי באר כו', דעיקר הכוונה הוא להמשיך בחי' גילוי אלקות בבחי' מלכות למעלה, ולהיות גילוי אוא"ס ממש למטה כו', והיינו ע"י עלי באר, שהוא בחי' ההעלאה מלמטלמ"ע, ועי"ז ענו לה, בחי' ההמשכה מלמעלה למטה כו'.

